

ARACO

**Comunicat de presa
privind situatia industriei constructiilor
in conditii de criza financiara si economica
23.03.2009**

Prezentul comunicat de presa este structurat astfel :

1. Situatia sectorului de constructii la nivel European;
2. Recomandarile FIEC catre Parlamentul European;
3. Situatia sectorului de constructii in Romania;
4. Solicitarile ARACO catre autoritatile centrale si locale, Guvern, Parlament si Presedentie;
5. Concluzii

1. Situatia sectorului de constructii la nivel European

La nivelul UE sectorul de constructii a avut o **contractie de -3% pentru prima data** dupa multi ani in 2008 generata in principal de declinul sectorului imobiliar. Actualmente, principalele tendinte generale observate in industria constructiilor sunt urmatoarele:

- Dificultati majore in finantare si tendinta de crestere a numarului de falimente in principal in zona IMM din constructii (95% din companii) care sunt cele mai expuse riscurilor creditarii si intarzierii platilor de catre clienti;
- Probleme semnificative in accesarea creditelor;
- Reducere initiala certa a lucrarilor civile care ar putea fi ulterior compensata de programele nationale de redresare;
- Declin semnificativ in constructia de locuinte, cei mai multi investitori adoptand o pozitie de expectativa ("asteptam si vedem");
- Declin acut pe sectorul de non residential in special in Europa de Vest cu posibila mentinere de dezvoltari in Europa de Est (Polonia, Cehia etc);
- Prognoze mai favorabile pentru lucrarile de reabilitare si reparatii;
- In mod sigur, toate tendintele de mai sus vor avea un impact asupra locurilor de munca temporare sau permanente din sector.

Cele mai multe state membre au inteles imediat avantajele investitiilor in **infrastructura si in masuri de eficientizare energetica** (nevoile erau manifestate dinaintea aparitiei crizei).

Aceasta arata ca sectorul nu a solicitat subventii pentru companiile sale ci investirea in realizarea nevoilor obiective legate de infrastructura si eficienta energetica !

Este de asteptat ca in **2009 si 2010 cel mai afectat sector** va fi acela al **“constructiilor noi”** !

Se admite ca sectorul a reactionat cu intarziere la schimbarile economice (datorita specificului contractelor) dar **somajul a crescut semnificativ** (in special in Europa de Vest) iar tendinta se va mentine.

Se estimeaza ca sectoarele de constructii din Europa de Est vor fi afectate mai putin de criza dar vor exista efecte certe legate de finantarea prin credite (unde bancile locale sunt detinute de bancile mama din Europa de Vest) dar si de operationalizarea fondurilor comunitare disponibile.

Desi tarile membre au lansat programe nationale de redresare coordonate, in principiu, cu Planul de redresare aprobat in Consiliul European din decembrie, 2008, se remarca **existenta precara a sumelor noi necesare** din aceste programe, cele mai multe fiind vechi investitii repuse in discutie !

Germania

La 13.01.2009 a lansat **al doilea plan de redresare** cu cca **18 mld euro** din 50 total program pentru investitii in **modernizarea infrastructurii** (drumuri, CF, scoli, universitati etc) la nivel federal, regional si local. Primul plan de redresare (31 mld Euro din Noiembrie 2008) a fost considerat ca insuficient.

Franta

Masuri concrete de **investire in achizitii publice, infrastructura, lucrari civile si de locuinte**) care sa reduca declinul industriei de la -6% la -4%;

Spania

Printre alte masuri, **8 miliarde de Euro sunt alocate autoritatilor locale** pentru **noi lucrari publice** cu obiectul crearii a 200.000 noi locuri de munca in constructii dupa cresterea semnificativa a somajului din 2008

Majoritatea tarilor comunitare din Vest au optat pentru **investirea in infrastructura** avand ca scop declarat miscarea lucrurilor in economia reala.

2. Recomandarile FIEC catre Parlamentul European;

- Urgentarea deciziilor politice si actionarea , inclusiv in eliberarea avizelor necesare, pentru ca viteza este cheia redresarii economiei

reale (**decizii si actiuni rapide pentru inceperea sau continuarea proiectelor de constructii !**)

- Investirea in **sectoare care pot creea rapid locuri de munca** (de ex. renovare cladiri samd);
- Mentinerea si eventuala extindere a **TVA redus** pentru sectorul constructiilor de locuinte;
- **Finalizarea proiectelor de constructii care sunt deja in derulare;**
- **Investirea in infrastructura** (rutiera, CF, mediu etc);
- Promovarea **PPP** acolo unde resursele bugetare nationale sau locale sunt insuficiente;
- **Prioritizarea** proiectelor de infrastructura;
- **Promovarea finantarii private** pentru renovare sau reabilitare a locuintelro prin facilitati fiscale directe;
- **Accelerarea deciziilor** in procedurile aferente achizitiilor publice;
- **Facilitarea accesului la credite** (in mod special pentru IMM din constructii);
- **Asigurarea decontarii pe proiectele cu finantare publica;**
- Asigurarea ca bancile care au primit garantii si fonduri de la diversele state le utilizeaza pentru **imprumuturi catre companii si cetateni** ;

Exista riscul ca tarile comunitare sa genereze **reactii de protectionism** in conditiile agravarii efectelor crizei !

O prezentare detaliata a pozitiei FIEC (Federatia Industriilor Europene a Constructiilor) unde ARACO este membru din 1995 catre Parlamentul European) din 24. Februarie 2009 se regaseste in **Anexa 1** a prezentului comunicat de presa.

3 Situatia sectorului de constructii in Romania;

In ultimii doi ani care au reprezentat ani de crestere semnificativa a industriei constructiilor in Romania, **dinamica acestui sector a fost lidera la nivelul UE**. Chiar si asa, cresterea in 2008 de **26%** fata de anul precedent si atingerea unui volum de **14,3 mld euro** a insemnat o **reducere de 6%** fata de dinamica 2007/2006.

Efectele crizei financiare s-au resimtit in sector incepand cu semestrul II, 2008 cand decontarile lucrarilor au inceput sa fie intarziate semnificativ iar anumite proiecte s-au amanat sau anulat de catre investitori. Efectele au fost amplificate si de deciziile fostului guvern prin frecvente rectificari bugetare precum si de dimensiunea electorala a anului precedent.

In trimestrul I, 2009 efectivele sectorului au continuat sa se reduca in mod consistent prin **trimiterea in somaj a cca 20.000 de angajati si protejarea sociala temporara prin Casa Sociala a Constructorilor a cca 21.500 de angajati** (pana la 20.03.2009) tendintele fiind de crestere a acestor valori.

ARACO, alaturi de celelalte confederatii patronale din ACPR si alaturi de partenerii sociali sindicali a solicitat si a negociat cu Guvernul **programul de masuri anticriza** care a fost aprobat in Parlament la final de februarie. Desi am apreciat deschiderea Guvernului in aceasta negociere, modul in care principalele masuri anticriza sunt operationalizate nu ne poate multumi.

Principalele realitati economice si sociale care afecteaza actualmente sever interesele companiilor de constructii din Romania sunt urmatoarele:

- **Neonorarea obligatiei asumate de Guvern pentru plata pana la 15 martie a.c. a creantelor aferente anului trecut, situatie care afecteaza grav echilibrele financiare ale companiilor si genereaza progresiv falimente in acest sector;**
- **Nu sunt finantate lucrarile in continuare pentru proiectele cu beneficiari cu capital de stat inclusiv la proiectele cu finantare internationala (de ex BERD), situatie care genereaza strategii de supravietuire pe termen scurt a societatilor implicate in aceste proiecte;**
- **Sumele convenite prin buget pentru investitii in 2009 sunt bagatelizate de diversi reprezentanti guvernamentali ceea ce nu permite companiilor sa cunoasca in mod real care sunt proiectele care vor fi finantate in acest an;**
- **Foarte multe licitatii sunt blocate sau anulate din ratiuni pe care nu le cunoastem sau nu le putem accepta;**
- **Desi sunt putine licitatii care s-au desfasurat de la inceputul anului, foarte multe au fost adjudecate in conditiile unor preturi de dumping care ajung la valori de cca 60% din valoarea proiectului (sunt exemple si de 25% din valoarea estimata de proiectant) si, conform experientelor din anii precedenti, acestea se actualizeaza ulterior prin acte aditionale pana la concurenta valorii reale actualizate;**
- **Existenta nepermis de ampla a unor prevederi in caietele de sarcini care exclud participarile normale ale companiilor de constructii si care ne permit sa afirmam ca aceste licitatii sunt “dedicate” !**
- **Criteriul lucrarilor similare din caietele de sarcini este utilizat pentru eliminarea firmelor romanesti din competitie si pentru protejarea intereselor comerciale ale anumitor antreprenori straini promovati prin cointeresarea decidentilor locali.**
- **Au fost promovate licitatii unde s-a solicitat executia in cateva luni iar decontarea sa fie efectuata in cativa ani !;**

- Plata in continuare a TVA la facturare si nu la incasarea facturilor amplifica in mod nepermis situatia financiara negativa a companiilor de constructii;
- Accesul la credite este prohibitiv;
- Colaborarea cu sectorul bancar este foarte dificila si ineficienta acesta neimplicandu-se de mai multe luni in economia reala !
- Masurile anticriza aprobate de Parlament la solicitarea partenerilor sociali nu sunt operationalizate prin izvoare de drept specifice ceea ce pune sub semnul intrebării capacitatea Guvernului de a isi respecta statutul necesar de investitor strategic in economia reala in perioada de criza;

ARACO a apreciat eforturile guvernamentale privind modificarile in legislatia achizitiilor publice si in ceea ce priveste eficientizarea energetica a cladirilor, dar insuficienta acestora este evidenta !

Legislatia achizitiilor publice trebuie urgent sa preia decontarea lucrarilor prin **ajustarea dinamica** (conform FIDIC), trebuie sa intervina in modul de **organizare si derulare a licitatiilor**). Este salutara reducerea termenilor procedurali, dar este insuficienta.

Salutam redefinirea ecuatiei de finantare a proiectelor de reabilitare termica dar valorile alocate sunt departe de fi suficiente iar neimplicarea sectorului bancar in aceasta actiune creaza importante incertitudini in derularea sa cu succes !

ARACO este dispus sa conlucreze direct cu ANRMAP pentru gestionarea problematiei acute a achizitiilor publice, preluand, daca este necesar, o parte a competentelor acestei autoritati. Este, evident, nevoie de transparenta si profesionalism !

In conditiile in care multe companii fac eforturi de finantare pe termen scurt adaptandu-se prin bugetare trimestriale si reducere temporara sau definitiva a numarului de personal, este de presupus ca **supravietuirea acestora devine imperativului perioadei** ! Mai mult, **afectarea competitivitatii** companiilor de constructii pune sub semnul intrebării capacitatea acestora de implicare in proiectele care vor fi promovate incepand cu semestrul II, 2009 !

Cu datele de acum nu putem estima pentru 2009 valori care sa ne apropie de volumul executat in anul precedent (14,3 mld Euro) pentru ca iata, primele 3 luni din acest an sunt compromise din perspectiva asigurarii finantarii recuperarii integrale a creantelor si derularii in continuare a proiectelor contractate !

4 Solicitarile ARACO catre autoritatile centrale si locale, Guvern, Parlament si Presedentie;

Date fiind **riscurile semnificative** cu care se confrunta sectorul de constructii din Romania in planul supravietuirii multor companii de constructii, in planul mentinerii competitivitatii sectorului, in planul desfasurarii procesului de licitare a proiectelor publice de constructii, in planul gestionarii locurilor de munca din acest sector si in planul responsabilitatilor economice si sociale specifice, ARACO propune in **regim de urgenta** autoritatilor centrale si locale urmatoarele masuri:

1. Finalizarea imediata a platilor aferente creantelor din 2008;
2. Publicarea urgenta de catre ministerele de resort si autoritatile contractante a resurselor financiare disponibile pentru proiectele in derulare si a calendarului licitatiilor care vor fi organizate in acest an;
3. Negocierea si promovarea unui Plan actualizat de masuri anticriza care sa tina cont de noile ipoteze macroeconomice si de necesitatea majorarii surselor de finantare a investitiilor publice in Romania;
4. Modificarea urgenta a legislatiei achizitiilor publice cu accent pe modul de desfasurare a licitatiilor si pe modul de decontare a lucrarilor prin ajustare dinamica in conditii de asigurare a resurselor financiare;
5. Punerea la dispozitia partenerilor sociali a proiectului de Cod fiscal si acceptarea platii TVA la incasarea facturilor si nu in avans, la facturare;
6. Crearea unor Comisii la nivel national si regional cu participarea partenerilor sociali care sa monitorizeze derularea achizitiilor publice;
7. Promovarea urgenta a unei HG privind obligativitatea certificarii capabilitatilor companiilor de constructii, conform proiectului realizat in 2008 cu ministerul de resort;
8. Convenirea unui moratoriu temporar privind Legea insolventei conform caruia companiile care au de incasat creante publice si care risca sa intre in procedura de insolventa sa beneficieze de un tratament adaptat conditiilor de criza;
9. Crearea unui mecanism de subventionare a dobanzilor de catre stat in proiectele de reabilitare termica pentru creditele acordate autoritatilor locale sau asociatiilor de proprietari, masura care sa implice si sistemul bancar sau numai CEC in acest program;
10. Promovarea urgenta a Normelor de aplicare pentru Legea 220 / 2008 privind unele masuri de eficientizare a consumului de energie;
11. Simplificarea urgenta a Normelor de la HG 90 / 2008 privind racordarea energiei verzi la SEN;
12. Promovarea urgenta a unor prevederi care sa genereze deductibilitate fiscala pentru cheltuielile aferente pregatirii profesionale;

13. Anularea HG 1373 / 2008 care prevede obligativitatea cantaririlor interne;
14. Promovarea rapida a unei solutii de tip Monorai (pe principiul MagLev) pentru conectarea Capitalei cu aeroportul Henri Coanda printr-o solutie convenita cu MDRL si Primaria Capitalei;
15. Extinderea necesitatii testarii candidatilor pentru invatamantul tehnic universitar in constructii, convenirea sau nu a mentinerii sistemului Bologna (4 ani) pentru pregatirea inginerilor in constructii si crearea unor mecanisme de desfasurare a practicii productive;

5. Concluzii

ARACO asteapta de la Guvern, dar si de la Parlament, o **intelegere superioara** a riscurilor cu care aceasta industrie se confrunta precum si o **disponibilitate crescuta** in negocierea si promovarea solutiilor legitime solicitate !

ARACO nu a solicitat subventii pentru firmele acestui sector asa cum bancile sau producatorii auto o fac ! Ceea ce solicitam statului este sa investeasca in acele proiecte in care are interese legitime si pe care public le-am convenit !

ARACO si sectorul de constructii nu sunt dispuse sa suporte preturile economice si sociale aferente unui context de criza pe care nu l-a generat !

ARACO solicita **parteneriat urgent, responsabilitate si transparenta** din partea autoritatilor centrale si locale in modul de investire a banului public !

Sectorul de constructii din Romania are potential confirmat si trebuie sa faca parte din solutionarea acestei crize si nu din amplificarea efectelor ei !

Invitam reprezentantii autoritatilor de stat invocate in prezentul Comunicat, reprezentantii sistemului bancar si reprezentantii mass media la dezbaterile acestor masuri in cadrul **Conferintei Nationale ARACO** din **02.04.2008** care va avea loc la **Sala Nicolae Titulescu din cadrul ROMEXPO**, Bucuresti incepand cu **ora 10.00**.

Laurentiu Plosceanu
Presedinte ARACO